

Het Mulier Instituut onderzoekt

HET CREËREN VAN EEN GEZONDERE SPORTOMGEVING

DOOR JORIEN SLOT-HEIJS EN MARK MELMAN (MULIER INSTITUUT)

In het Nationaal Preventieakkoord staan afspraken om Nederlanders gezonder te maken door roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht terug te dringen. In dit akkoord staan over deze onderwerpen ook doelen voor sportverenigingen beschreven.

Het Mulier Instituut volgt via het MI Verenigingspanel hoe sportverenigingen omgaan met roken, verantwoord alcoholgebruik en een gezonder aanbod in de kantine.

ROOKVRIJE SPORT

Afgelopen juni lanceerde NOC*NSF, als onderkenaar van het Nationaal Preventieakkoord, een campagne 'De sport wordt rookvrij. Wen er maar aan'. Het streven is om in 2025 in het hele land een volledig rookvrije sportomgeving te hebben. Bij verenigingsbestuurders is groot draagvlak: de meesten vinden dat iedere sportvereniging helemaal rookvrij moet zijn (82%, figuur 1). In de afgelopen jaren is het aandeel geheel rookvrije sportverenigingen flink gestegen, van 17 procent in 2019 naar 60 procent in 2022. Bovendien wil bijna de helft (45%) van de verenigingsbestuurders waarvan de vereniging nog niet rookvrij is, dit wel binnen twee jaar realiseren.

VERANTWOORD ALCOHOLGEBRUIK

'Overmatig/zwaar alcoholgebruik en sport gaan niet samen. Daar waar dat op dit moment niet het geval is, moet dat veranderen.' Dat staat in het Nationaal Preventieakkoord, gevolgd door maatregelen zoals expliciet alcoholbeleid, geen alcohol schenken tijdens jeugdwedstrijden, de leeftijdsgrens naleven bij het verstrekken van alcohol en actief gebruik van de e-learning 'Verantwoorde verstrekking' voor barvrijwilligers bij sportverenigingen.

Van de verenigingsbestuurders waarvan de vereniging een eigen kantine heeft, geven de meesten aan maatregelen voor verantwoord alcoholgebruik te hebben (71%). De overige verenigingsbestuurders weten dit niet (21%) of geven aan geen alcoholbeleid te hebben (8%). Ten opzichte van 2019 is hierin geen verandering opgetreden. Net als in 2019 zijn de meest genoemde maatregelen geen alcohol schenken aan dronken kantinebezoekers (43%) en vragen naar de leeftijd bij alcoholverkoop (42%). Werken met de e-learning (32%) en geen alcohol schenken als de jeugd sport (25%) doen minder verenigingen.

GEZONDER AANBOD IN DE KANTINE

In het kader van overgewicht terugdringen worden verenigingen geacht het aanbod in hun sportkantine gezonder te maken, door gezonde keuzes aan te bieden. Drie op de tien verenigingsbestuurders vinden overgewicht tegengaan een taak van sportverenigingen (29%, figuur 1). Een iets groter deel (39%, figuur 1) vindt dat sportverenigingen mensen moeten stimuleren om gezondere producten te consumeren in de kantine. Dit is niet gestegen ten opzichte van 2019 (38%, figuur 1).

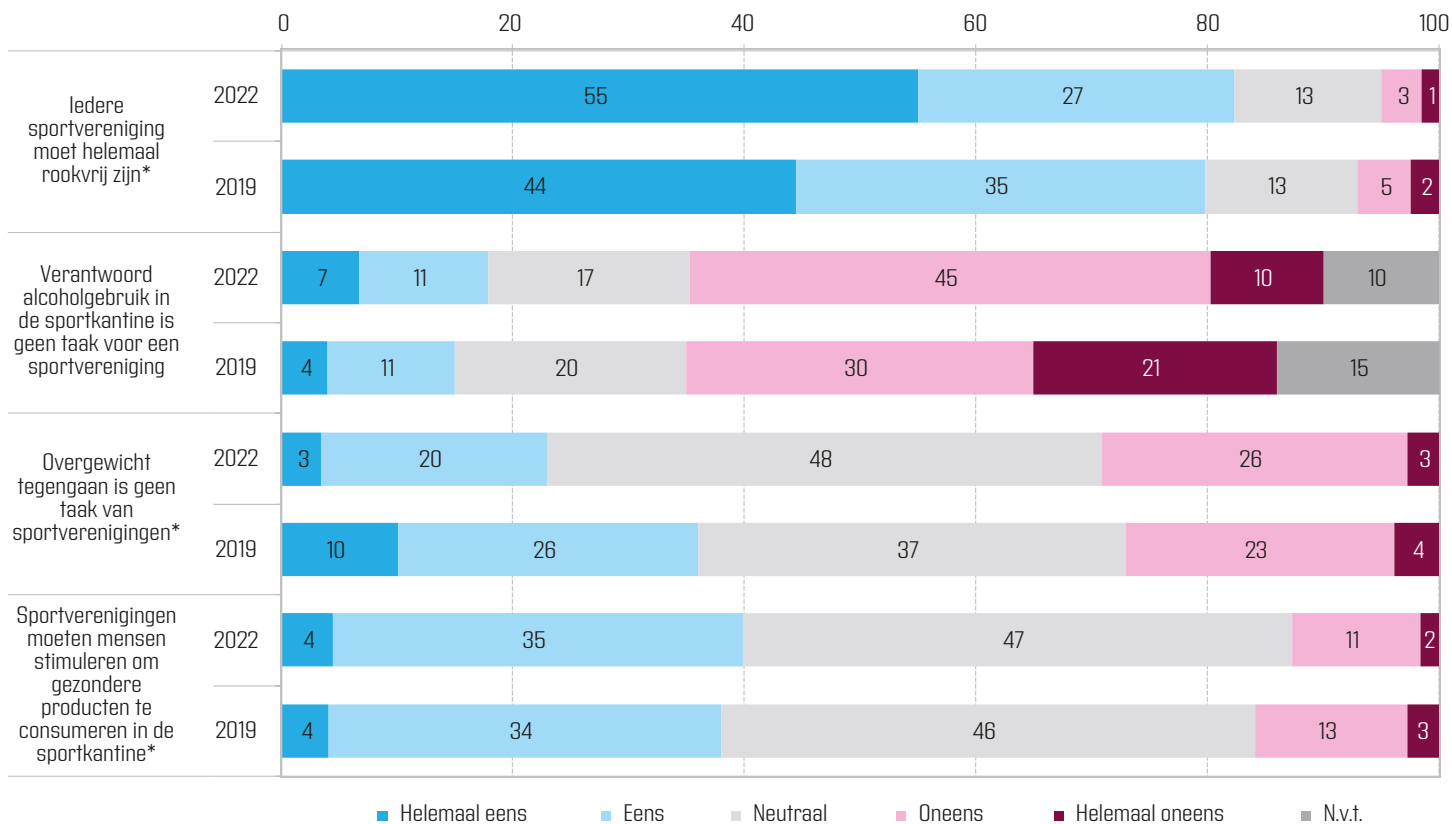
Er is wel een verschuiving zichtbaar in het daadwerkelijke aanbod in kantines (figuur 2). Nog steeds is bij meer dan de helft van de

verenigingen merendeels 'minder gezond' aanbod, maar het aandeel kantines en exploitantenhoreca dat evenveel 'gezond' en 'minder gezond' aanbod heeft, is toegenomen, ten koste van ongezond aanbod. In het licht van de ambitie dat 'minder gezond' voedsel niet per se uit het assortiment hoeft, maar dat er wel een gezonde keuze tegenover moet staan, is dit een gunstige ontwikkeling.

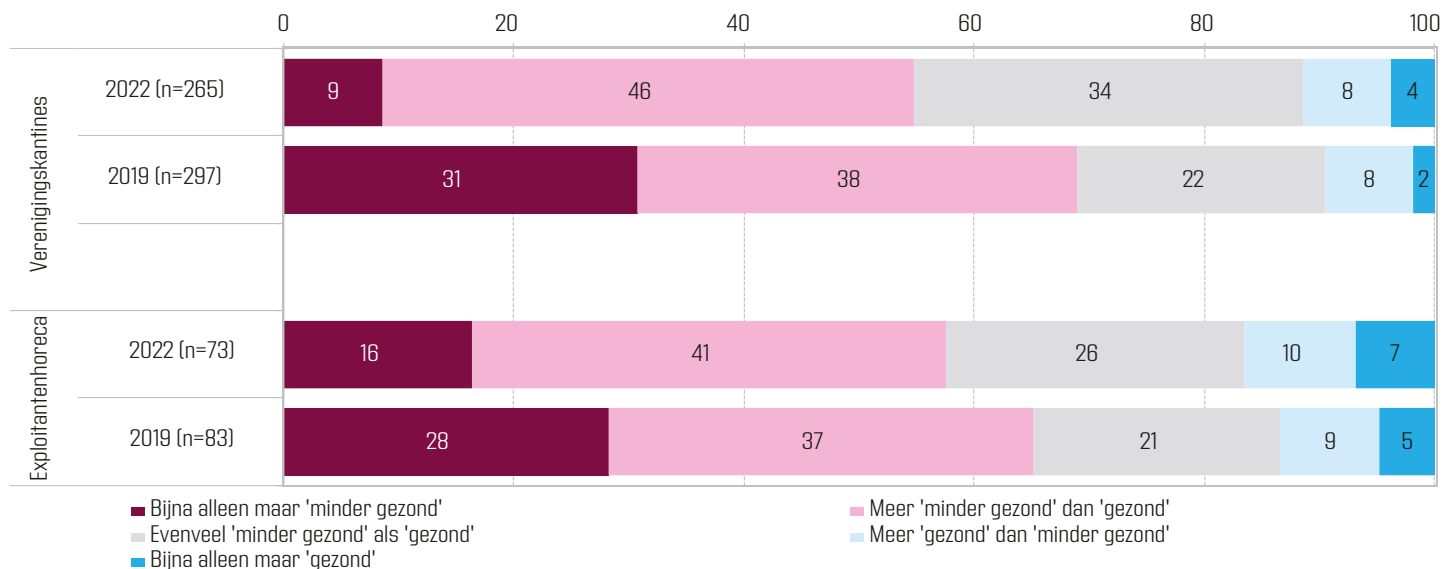
DE SPORTOMGEVING WORDT GEZONDER

De mate waarin sportverenigingen aan de slag zijn met roken, verantwoord alcoholgebruik en tegengaan van overgewicht via gezonder aanbod lijkt een weerspiegeling van de tendens in de maatschappij. Het uitbannen van roken wordt algemeen geaccepteerd, en steeds meer sportverenigingen worden rookvrij. Over in hoeverre sportverenigingen verantwoordelijkheid moeten nemen in het stimuleren van gezond eet- en drinkgedrag, zijn de meningen verdeeld. Het aanbod van gezondere producten in sportkantines lijkt in ieder geval te groeien.

Figuur 1. Mening van verenigingsbestuurders over roken, gezond aanbod en alcoholgebruik op de sportvereniging (in procenten, 2022 n=392, 2019 n=439)
 *Bij deze stellingen was geen optie 'n.v.t.' opgenomen.

Figuur 2. De verhouding van het aanbod 'gezonde' en 'minder gezonde' producten in de eigen kantine (verenigingskantine) of extern gebruikte kantine (exploitantenhoreca) van de sportvereniging in 2019 en 2022 (indien op de hoogte, in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, voorjaar 2019 en 2022.

HET UITBANNEN VAN ROKEN WORDT ALGEMEEN GEACCEPTEERD, EN STEEDS MEER SPORTVERENIGINGEN WORDEN ROOKVRIJ